

Uzasadnienie

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych, dalej zwany PZO, na okres 10 lat. Zgodnie z art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, nadzór nad obszarem Natura Jezioro Kaliszańskie PLH300044, zwanym dalej obszarem Natura 2000, sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Obszar Natura 2000 został wyznaczony decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 33 z 8.2.2011, str. 146). Wymieniony akt prawa został zastąpiony decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2021/161 z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia czternastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE L 51 z 15.02.2021, str. 330).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu sporządził projekt PZO uwzględniając treść art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie projektu PZO.

Ponieważ w granicach obszaru Natura 2000 nie ma form ochrony przyrody, dla których ustanowiono plan ochrony lub zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10, nie zachodzą przesłanki do wyłączenia całości lub części obszaru Natura 2000 ze sporządzania planu zadań ochronnych, określone w art. 28 ust. 11 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody.

Przebieg granicy obszaru Natura 2000 przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o 275 punktów węzłowych, dla których podano współrzędne geograficzne w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. poz. 1247).

Podstawą sporządzenia projektu PZO były opracowania:

- Bartoszewicz M. 2019. Ekspertyza przyrodnicza bobra europejskiego w obszarze Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie PLH300044. Ekspertyzy Przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz, Słońsk,
- Maćkowiak Ł. 2019. Ekspertyza przyrodnicza siedlisk przyrodniczych 6510 i 7210 w obszarze Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie PLH300044 Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Lisek D. 2020. Ekspertyza przyrodnicza siedliska przyrodniczego 3140 i 3150 w obszarze Natura 2000 Jezioro Kaliszańskie PLH300044. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Na podstawie zebranych danych przyrodniczych zaktualizowano Standardowy Formularz Danych dla tego obszaru – w zakresie dodania siedliska przyrodniczego 6410 jako przedmiotu ochrony ww. obszaru.

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, dostęp 22 lipca 2021 r.) są:

a) siedliska przyrodnicze:

1. 3140 Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charetea*)

2. 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (*Nymphaeion*, *Potamion*)
  3. 6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
  4. 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*)
- b) gatunki zwierząt (bez ptaków):
1. 1337 Bóbr europejski *Castor fiber*.

W projekcie PZO zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, określono cele działań ochronnych oraz działania ochronne, dotyczące monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych.

Zgodnie z § 3 pkt 2 lit. c rozporządzenia w sprawie projektu PZO przeanalizowano dokumenty planistyczne, w tym: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec dla miejscowości Kamienica, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, na obszarze wsi Kaliszany oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

W związku z wynikającym ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, zagrożeniem dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000, w projekcie PZO zawarto wskazanie do aktualizacji studium w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, poprzez budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kamienica (będącej największą miejscowością w zlewni Jeziora Kaliszańskiego), w kontekście zagrożenia eutrofizacją, od czego zależne jest utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego 3140. W studium należy wskazać działania minimalizujące wpływ zagrożeń na siedlisko przyrodnicze 3150, czyli Jezioro Toniszewskie.

Nie wskazano terminu sporządzenia planu ochrony dla całości lub części obszaru Natura 2000, gdyż nie stwierdzono występowania przesłanek, o których mowa w § 3 pkt 8 rozporządzenia w sprawie projektu PZO.

Na podstawie zgromadzonej dokumentacji sporządzono projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000, zwany dalej projektem zarządzenia.

Zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie projektu PZO, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu 2 lipca 2019 r. podał do wiadomości publicznej informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu PZO dla obszaru Natura 2000 poprzez ogłoszenie w prasie o zasięgu regionalnym oraz udostępnienie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zidentyfikował zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Następnie umożliwił im udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu PZO, podczas tzw. warsztatów lokalnych. Spotkania warsztatowe odbyły się w trzech terminach, tj.:

- 30 września 2019 r. na sali wiejskiej w Pawłowie Żońskim,
- 26 listopada 2020 r. w formie zdalnej za pomocą aplikacji MS Teams,
- 30 listopada 2020 r. w formie zdalnej za pomocą aplikacji MS Teams.

W warsztatach uczestniczyło odpowiednio 7, 17 i 16 osób, które tworzyły Zespół Współpracy Lokalnej. Na ww. spotkaniach podjęto dyskusję nad proponowanymi zapisami projektu zarządzenia.

Mając na względzie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 247) poprzez:

- udostępnienie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu 16.11.2021 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie od 16.11.2021 r. do 6.12.2021 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim 16.11.2021 r.

W wyniku procedury z udziałem społeczeństwa wpłynęły następujące uwagi:

Lp.	Podmiot zgłaszający	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
1	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwaga do załącznika nr 3 projektu zarządzenia: <i>„Załącznik wymaga poprawy gdyż kody zagrożeń powinny być zgodne z ich opisami oraz z listą referencyjną zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska, Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), która jest umieszczona na stronie GDOŚ pod adresem http://natura2000.gdos.gov.pl/wytyczne-i-poradniki”</i>	Uwagę uwzględniono. Skorygowano zapisy.
2	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwagi do załącznika nr 3 projektu zarządzenia: <i>„Cele wymagają gruntownej poprawy i uzupełnienia. Pominięto przy ich określaniu większość wskaźników wynikających z metodyk PMŚ GIOŚ. Dla poszczególnych wskaźników z metodyk monitoringu PMŚ GIOŚ być określone cele ochrony. Poniżej zaznaczono przykładowe kwestie wymagające poprawy dla opracowanych już celów.”</i> <i>„W pierwszej kolejności powinien być wymieniony cel związany z utrzymaniem powierzchni siedliska a następnie cele odpowiadające poszczególnym wskaźnikom.”</i> <i>„Ten cel powinien być pierwszy i oprócz procentów podana minimalna powierzchnia dna zajęta przez siedlisko.”</i> <i>„Ten cel jest bardzo enigmatyczny, nie podano powierzchni jakiej dotyczy no i chodziło zasięg strefy świetlnej a jeżeli chodzi o minimalizację zagrożeń wprost powinny być wskazane cele które dotyczą planowania przestrzennego.”</i> <i>„To nie jest cel a działanie.”</i> <i>„W pierwszej kolejności powinien być wymieniony cel związany z utrzymaniem powierzchni siedliska a następnie cele odpowiadające poszczególnym wskaźnikom.”</i> <i>„Dla przejrzystości tekstu każdy wskaźnik powinien być wymieniony jako odrębny cel.”</i> <i>W pierwszej kolejności powinien być</i>	Uwagi uwzględniono. Skorygowano zapisy.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Uwagi i wnioski	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
		<i>wymieniony cel związany z utrzymaniem powierzchni siedliska a następnie cele odpowiadające poszczególnym wskaźnikom."</i>	
3	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	<i>„Nie przewidziano działań dla siedlisk wodnych 3140 i 3150 i torfowiska 7210 a z projektu celów ochrony wynika, że powinny, np. sformułowano cel: Poprawa wskaźnika (z U1 na FV)** zasięgu strefy świetnej w Jeziorze Kaliszańskim poprzez minimalizację zagrożeń wynikających z istniejącego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec. Z takiego zapisu wynika, że działania powinny być realizowane. Cały projekt załącznika 5 wymaga skorelowania celów z przewidzianymi działaniami ochronnym. Przy korekcie tego załącznika należy przyporządkować działania ochronne poszczególnym przedmiotom ochrony."</i>	Uwagi nie uwzględniono. Działaniem realizującym poprawę stanu tych siedlisk jest planowany monitoring siedlisk oraz monitoring trofii wód. Ponadto pewnego rodzaju działaniem ochronnym jest wpisanie wskazań do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wągrowiec, którego rezultatem ma być poprawa stanu wód siedlisk przyrodniczych 3140 i 3150.
4	Urząd Gminy Wągrowiec	<i>„-w załączniku nr 7 do projektu zarządzenia wskazano do aktualizacji zapisy w istniejącym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wągrowiec odnoszące się do gospodarki wodno-ściekowej. Zmian miałyby polegać na wpisie w części tekstowej Studium informacji, ustaleń dotyczących budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kamienica. Wskazuję iż obecnie obowiązujące studium nie zawiera zapisów, które w sposób szczegółowy wskazywałyby przyszłe inwestycje Gminy Wągrowiec w zakresie kanalizacji. Zawarte tam są jedynie zapisy ogólne, które dopuszczają rozbudowę sieci kanalizacyjnej na terenie całej gminy. Nie jest więc celowym aktualizowanie Studium we wskazanym w załączniku zakresie, bowiem obecnie obowiązujące Studium w żaden sposób nie ogranicza możliwości budowy sieci kanalizacyjnej w miejscowości Kamienica. Należy zauważyć, że aktualizacja Studium jest kosztownym i długotrwałym procesem. Jednocześnie wskazuję, że nazwa dokumentu użyta w załączniku nr 7 jest nieaktualna, bowiem wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu została stwierdzona nieważność Uchwały nr XVII/158/2019 Rady Gminy Wągrowiec z dnia 11 grudnia 2019 r. Wobec powyższego na chwilę obecną obowiązującym Studium i kierunków zagospodarowania dla Gminy Wągrowiec jest akt przyjęty przez Radę Gminy Wągrowiec Uchwałą nr XXXVII/274/2017 z dnia 22 lutego 2017 r."</i>	Uwaga częściowo uwzględniono. Stan siedlisk przyrodniczych 3140 i 3150 jest zły, a główną tego przyczyną jest nadmierna eutrofizacja jezior: Kaliszańskiego i Toniszewskiego, stąd konieczna jest minimalizacja ww. zagrożenia poprzez wprowadzenie odpowiednich regulacji w Studium. Wskazano prawidłowy akt prawny uchwalający aktualnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wągrowiec.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Poznaniu uchwałą nr 3/2021 z dnia 7 grudnia 2021 r.

W opinii do projektu zarządzenia, opiniujący dokument dr hab. Maciej Gąbka, poruszył następujące kwestie:

„Projekt zarządzenia nie budzi zastrzeżeń pod względem jasności zapisu i wymogów formalnym. W dokumencie proponuje się drobne zmiany porządkujące i ułatwiające odczytanie dokumentu:

- w załączniku nr 3 do zarządzenia „Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń...” w obrębie opisu zagrożeń dla siedliska 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*) proponuje się uzupełnienie kodu zagrożeń dla istniejącego zagrożenia „Pogorszenie stanu siedliska przyrodniczego wskutek spadku poziomu wód (fluktuacje naturalne)” Propozycja: J03.01 (zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska), M01 (zmiana czynników abiotycznych) i M01.02 (susze i zmniejszenie opadów).*
- w załączniku nr 4 w kolumnach „Cele działań ochronnych” i „Działaniach ochronnych...” proponuję się modyfikację zapisu „Utrzymanie powierzchni ramienic w obrębie Jeziora Kaliszańskiego na poziomie min. 30% powierzchni dna” na Utrzymanie powierzchni łąk ramienicowych w obrębie Jeziora Kaliszańskiego na poziomie min. 30% powierzchni dna.”*

Powyższe uwagi uwzględniono. Wprowadzono korektę zapisów.

Projekt zarządzenia został uzgodniony z Wojewodą Wielkopolskim pismem nr NP-IV.0521.1.2022.5 z dnia 17 stycznia 2022 r.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu
Janek Przygocki
Regionalny Konserwator Przyrody